

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 31. oktobrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Ineta Ziemele un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 155/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt:

1.1. Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 26. pantu, likuma „Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās” 2. panta piekto daļu un likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās” 3. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89., 90., 91., 92., 96. un 105. pantam;

1.2. Rīgas pilsētas zemes komisijas (datums) lēmumu (numurs) (turpmāk – zemes komisijas lēmums) par spēkā neesošu.

2. Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 26. pants regulē rīcību ar neizpirkto zemi pilsētās.

Atbilstoši likuma „Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās” 2. panta piektajai daļai, ja līgums par zemes izpirkšanu ar valsts akciju sabiedrību „Latvijas Hipotēku un zemes banka” nav noslēgts līdz 2011. gada 30. decembrim, lēmums par tiesībām

izpirkt zemi zaudē spēku un turpmākā zemes izpirkšana notiek Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās” 3. panta sesto daļu zemes reformas laikā pašvaldībām piekrīt un uz attiecīgās pašvaldības vārda zemesgrāmatā ierakstāma pilsētas zeme, uz kuru izbeidzas zemes lietošanas tiesības saskaņā ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 26. panta pirmo daļu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes normām ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1., 2., 3. un 6. punktam un 17. panta pirmās daļas 11. punktam uz privātpersonas iesniegta pieteikuma pamata Satversmes tiesa izskata lietas tikai par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Zemes komisijas lēmums nav normatīvais akts, bet gan administratīvais akts, tādēļ šā kolēģijas lēmuma 1.2. punktā minētais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var

apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus – par zemes izpirkšanu un tālāku rīcību, ja zemes izpirkšanas līgums nav noslēgts. To satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem konstatējams, ka ar zemes komisijas lēmumu Pieteikuma iesniedzējam nodotas īpašumā pa maksu 3/5 domājamās daļas no zemesgabala Rīgā. Līgums par zemes domājamo daļu izpirkšanu neesot noslēgts objektīvu iemeslu dēļ. Šāds līgums bija noslēdzams līdz 2011. gada 30. decembrim. Tāpēc Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas nesamērīgi ierobežo viņam Satversmes 89., 90., 91., 92., 96. un 105. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz savu pamattiesību iespējamo aizskārumu un ir tiesīgs vērsties Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās” 2. panta piektā daļa imperatīvi nosaka materiāltiesisku (prekluzīvu) termiņu līguma par zemes izpirkšanu ar valsts akciju sabiedrību „Latvijas Hīpotēku un zemes banka” noslēgšanai – līdz 2011. gada 30. decembrim. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs šo termiņu nav ievērojis. Minētā tiesību norma ir formulēta nepārprotami, Pieteikuma iesniedzējs atrodas tās tvērumam tipiskā situācijā un nav šaubu par normas piemērošanu konkrētajā gadījumā, tādējādi viņam nav iespēju savas aizskartās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums noteic: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Vēršanās administratīvajā tiesā ar pieteikumu par iestādes faktisko rīcību un vēršanās vispārējās jurisdikcijas tiesā ar prasības pieteikumu par īpašuma tiesību iegūšanu ar ieilgumu nav uzskatāmi par vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem Satversmes tiesas likuma izpratnē, lai risinātu tiesisko strīdu par zemes izpirkšanas tiesisko attiecību pastāvēšanu. Tādējādi termiņš pieteikuma iesniegšanai nav skaitāms no Augstākās tiesas attiecīgo nolēmumu spēkā stāšanās brīža.

Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums radās brīdī, kad 2011. gada 30. decembrī beidzās likumā noteiktais termiņš līguma par zemes izpirkšanu noslēgšanai. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 4. oktobrī. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs acīmredzami ir nokavējis termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 155/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš